

POČKEJ *na mě*
v PAŘÍŽI

KRISTIN
HARMEL

motto román

Počkej na mě v Paříži

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Kristin Harmel
Počkej na mě v Paříži – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

POČKEJ *na mě*
v PAŘÍŽI

KRISTIN
HARMEL

Holly Rootové, Abby Zidleové a Kristin Dwyerové

Všechny tři jste nedávno učinily významná životní rozhodnutí a pustily se do nových úkolů. Jsem na vás hrdá – a zároveň vděčná za vaši profesionální podporu a úžasné přátelství.

Jsem šťastná, že jste součástí mého života.

A také všem, kdo jste natolik silní, že se umíte postavit za to, v co věříte – v malých i velkých věcech. Snaha učinit svět lepším začíná těmi nejnepatrnějšími příklady osobní statečnosti.

Kéž si navždy zachováte odvahu naslouchat svému srdci.

1

Březen 2002

Spí vedle mě, její útlá hrud' se zdvihá a klesá, už teď mi chybí. Písek v přesýpacích hodinách ubývá a nezadržitelně spěje ke konci. Nikdy není dost času, zejména ne tehdy, když se nějaký člověk stane vaší součástí. Měli jsme štěstí, že jsme přežili válku, moje žena a já, a nemine jediný den, abych si nevzpomněl na ty, které jsme ztratili. Víím, že je neskromné chtít s ní prožít alespoň ještě jeden týden, ještě jeden měsíc, ještě jeden rok, když už nám bylo dopřáno tolik společného času. Poslední půlstoletí byl dar, který jsme nečekali a který jsme si možná ani nezasloužili.

Přesto se s tím nemohu smířit. Život bez ní si neumím představit. Můj život ve skutečnosti začal až v ten den, kdy jsme se poznali. Ale stejně jako před tolika lety v Paříži nejsem ani v této chvíli schopen ji ochránit, přestože si stejně jako tehdy i teď namlouvám, že to dokážu.

Potichu vstávám, opatrně, abych ji nevzbudil. Jakmile se probudí, vrátí se bolest. I když toužím po její společnosti, jsem vděčný, že má alespoň pro tuto chvíli klid.

Šourám se do kuchyně, dávám vařit vodu v elektrické varné konvici, nořím do hrnku sáček čaje Earl Grey a vycházím s ním na přední verandu. Je březen a vzduch je svěží, tak svěží, jak jen to tady, v údolí Antelope, nějakých šedesát mil severně od Los

Angeles, jde. Zírám do mlžného rána a zatají se mi dech, když zahlédnu první jarní květinu. Za pár týdnů se louky pokryjí zářivými odstíny žluté, oranžové a červené. Moje žena tu už téměř jistě nebude, ale dnes naposled alespoň uvidí tuto jedinou předzvěst sezony vlčích máků.

„Děkuji,“ pronesu a dívám se vzhůru, kde si představuji, že musí sídlit Bůh. „Děkuji za tento dar.“

Poslední dobou hodně rozmlouvám s Bohem, což je zvláštní, protože za války bych pravděpodobně tvrdil, že Bůh neexistuje. Ale v posledních letech s překvapením zjišťuji, že se pozvolna vracím k víře. Začalo to s naší dcerou Nadiou, protože není pochyb, že její narození zázrak byl. Když pak Nadia měla tři vlastní zdravé děti, začal jsem věřit ještě silněji. A když nám naši vnukové a vnučky dali pravnoučata a moje žena a já jsme stále ještě byli naživu, nemohl jsem jinak než uznat existenci vyšší moci.

Ale možná jsem dokonce někde ve skrytu duše celou dobu věřil, že On tu je, protože jak jinak by se dalo vysvětlit, že moje žena a já jsme se tehdy uprostřed všeho toho chaosu našli?

Při pohledu na vlnící se louku vidím, jak se tu odehrává náš společný život: vidím naši dceru, jak tančí v slunečním svitu, naše vnoučata, jak se prohánějí mezi květy. Usrkávám čaj a občas musím zamrkat, abych si pročistil zrak. Je trapné, jak v poslední době podléhám emocím. Od mužů se nečeká, že pláčou, zejména ne od mužů mé generace. Ale když se jedná o mou životní lásku, jsem proti návalu slz bezmocný.

Dopíjím čaj a vracím se do domu, abych ji zkontroloval. Měla by ještě spát, ale nacházím ji v posteli s otevřenýma očima a s hlavou nakloněnou směrem ke dveřím. Je stále krásná, i ve vysokém věku, přestože prohrává boj s rakovinou, kterou jsme odhalili příliš pozdě.

„Dobré jitro, lásko,“ hlesne.

„Dobré jitro, drahá.“ Nutím se do úsměvu.

„Už rozkvetly vlčí máky?“

Přikývnu a oči se jí plní slzami. Víím, že jsou to slzy štěstí, a sdílím její radost. „Zatím jen jeden,“ odpovídám. „Ale ty ostatní na sebe nenechají dlouho čekat.“

„Jakou má barvu, láska? Jakou má ten první barvu?“

„Červenou. První vlčí mák letošního jara je červený.“

„Ovšem.“ Opírá se dozadu a usmívá se. „Ovšemže je červený.“

Zadívá se na mě a dlouho na sebe hledíme. Když se jí dívám do očí, celá desetiletí jako by se rozplynula a vracím se zpět do okamžiku, kdy jsem ji poprvé spatřil.

„Musím tě o něco požádat,“ říká tiše.

„Ano.“ Víím, co to je, ještě dřív než to vysloví.

„Chtěla bych ještě jednou vyjít nahoru na kopec. Prosím.“

„Vezmu tě tam.“ Postupem času mě opouštějí síly. Minulý rok mě postihl infarkt, a od té doby se necítím dobře. Ale věděl jsem, že tohle bude poslední přání mé milované ženy, a splním jí ho, ať to stojí cokoli. „Půjdeme, až budeš chtít. Ale počkejme ještě několik dnů, než rozkvetou všechny vlčí máky.“ Tohle mé přání je samozřejmě sobecké. Chci, aby měla důvod ještě chvíli vydržet, ještě chvíli zůstat se mnou.

Usměje se. „Ano, máš pravdu.“ Je už unavená, má těžká víčka a nezaostřený pohled. „Ale měla by tu být ona, ne já,“ zašeptá za chvíli. „Vždycky to měla být ona.“ Víím přesně, o kom mluví: o své nejlepší přítelkyni, která pro ni byla jako sestra a kterou jsme před dávnými lety tak nesmyslně ztratili.

„Byla to Boží vůle, miláčku.“ Nemohu vyslovit to, co doopravdy chci říct, totiž že jsem vděčný za to, že to byla moje žena, kdo přežil. Tohle si myslet je bezpochyby hrozně sobecké. Nikdo neměl zemřít. Ale osud není pokaždé spravedlivý.

„Brzy ji opět uvidím.“ Její hlas je tak slabý, že stěží slyším, co říká, když dodá: „Na druhé straně. Taky si to myslíš?“

„Ještě nechoď,“ říkám. „Prosím.“ A když znovu usíná, klesnu do křesla vedle ní a rozpláču se. Nevím, jak budu žít bez ní. Pravda je, že ode dne, kdy jsem ji poznal, jsem existoval jen pro ni. Celý můj život patřil jí. Nevím, jak se s ní dokážu rozloučit.

2

Prosinec 1938

Když Ruby Hendersonová poprvé spatřila Marcela Benoita, už tehdy věděla, že se jí změní život.

Jednoho vlhkého a chladného čtvrtedního odpoledne tři dny před Vánoce mi vešla do *Café Claude* na západní straně Central Parku vlastně jen proto, že se potřebovala zahřát. Stále si ještě nezvykla na ledově studené severovýchodní zimy. V pronikavém chladu ještě zesílil její stesk po domově. Neměla dost peněz na to, aby mohla na prázdniny odjet do Jižní Kalifornie, ale dost možná by se pak po návštěvě u rodičů cítila ještě osamělejší. Kromě toho Ruby sama před téměř čtyřmi roky trvala na tom, že odjet z malého městečka na jihozápadě a jít studovat na Manhattan je dobrý nápad. *Toužím po skutečném životě*, oznámila s veškerým sebevědomím, jakého byla schopná. *A ten nenajdu uprostřed pustiny*.

A nyní, mezi maminkami držícími za ruce své rozdováděné děti oblečené do tlustých kabátků, při zvuku vánočních koled a obklopená vůní pečených kaštanů, si musela přiznat, že si přeje, aby nebyla tak sama. Z šedivé oblohy začaly padat sněhové vločky a Ruby se otočila od okna, povzdechla si a vrátila se k Fitzgeraldovým *Krásným a prokletým*. Dobrá kniha jí vždycky dokázala zlepšit náladu.

Zrovna si lokla černé kávy, když se otevřely dveře kavárny a vpustily dovnitř prudký závan větru a zároveň s ním muže v černém vlněném kabátě. Muž smekl klobouk a odhalil hustou kštici tmavých vlasů a ostře řezané rysy obličeje, které trochu připomínaly Caryho Granta. Při pohledu na něj se Ruby zatajil dech. Bylo na něm cosi záhadného a přitažlivého, co způsobilo, že od něj nedokázala odtrhnout zrak.

Muž se na ni zahleděl a lehce, šarmantně se usmál. Vykročil ke stolku přímo naproti ní a usedl. Odložil si kabát, pod nímž měl perfektně střižený tmavomodrý oblek. „Takže, dobrý den,“ řekl, jako kdyby seděli u jednoho stolku a on přišel na domluvenou schůzku. Připadalo jí, že v jeho slovech slyší náznak cizího přízvuku. Byl mladý, určitě nebyl o víc než čtyři nebo pět let starší než ona.

„Dobrý den.“ Snažila se, aby to znělo nenuceně, jako kdyby se jí něco takového stávalo denně, ale obávala se, že ji zradí ruměnc ve tváři.

„Já jsem Marcel Benoit.“ Díval se na ni tak, že měla pocit, že jsou jedinými dvěma lidmi na světě.

„Ruby Hendersonová.“

„Čekáte na někoho?“ Určitě měl přízvuk, kultivovaný a cizokrajný. Snad britský? Ne, to nebylo ono.

Ruby se zhluboka nadechla a pronesla nejodvážnější větu, jakou kdy řekla nějakému muži. Ale koneckonců byly Vánoce a neměla co ztratit. „Třeba jsem čekala na vás.“

Po tváři se mu pomalu rozlil úsměv. „Tak v tom případě, smím si k vám přisednout?“

Ruby přikývla a on popadl kabát a klobouk a sedl si naproti ní. Voněl dýmkou, sladce a kořeněně. Když se podívala blíž, uviděla pod jeho pravým okem dvě drobné pihy. Měl husté, tmavé obočí a jeho nos a lící kosti vypadaly jako vytesané z mramoru.

„Právě jsem proklínal celý svět, že jsem uvízl o svátcích tak daleko od domova,“ říkal a díval se jí přitom do očí. „Ale teď si myslím, že to možná není tak zlé.“

„Odkud jste?“

„Z Paříže.“

No ovšem. Už poznávala ten přízvuk, i to, jak se pohyboval, jak byl oblečený. Působil tak stylově, že ani nemohl být odjinud.

„Vidím, že čtete Fitzgeralda,“ dodal. „Ten je velkým obdivovatelem mého města.“

„To já taky, i když jsme tam ještě nikdy nebyla. Ale odjakživa o tom sním. Pobývali tam nějaký čas všichni moji oblíbení autoři, víte? Hemingway, Gertrude Steinová, samozřejmě Fitzgerald. Co bych za to dala, abych se mohla zúčastnit jejich sobotních salonů!“ Najednou si připadala hloupě. Neměla v úmyslu, aby to vyznělo tak naivně.

Ale zdálo se, že to nepostřehl. „Ach ano, na Rue de Fleurus. Dobře to tam znám. Můj otec byl obdivovatelem Matisse.“

„Henriho Matisse? Toho malíře?“

„Ano. Znali se už z doby před Velkou válkou. Několikrát dokonce vzal mého otce do salonu madame Steinové.“

„Váš otec je umělec?“

„Ne, obchodník s uměním. Bohužel před několika lety zemřel.“

„To je mi moc líto.“ Na chvíli mezi nimi zavládlo těžké ticho a Ruby byla ráda, když ho přerušila servírka, aby se Marcela zeptala, co si přeje. Objednal si šálek černé kávy a zeptal se Ruby, jestli by si s ním nechtěla dát kousek jablečného koláče. Když servírka odešla, zamyslela se Ruby, jak je možné, že se za tu krátkou chvíli stačili natolik sblížit, že se chystají podělit o zákusek. Ne že by jí to vadilo.

„Co děláte tady v New Yorku?“ zeptala se ho.

Chvíli si ji prohlížel. „Myslel jsem, že jsem tu obchodně. Ale teď si uvědomuju, že jsem tu možná z docela jiného důvodu.“

„A ten je?“

Naklonil se k ní a znovu se jí zahleděl do očí. „Možná abych se setkal se ženou svých snů.“

Svatbu měli v červnu, hned poté, co Ruby dokončila studium. Obřad se konal u jejích rodičů, v kostele, kam odjakživa chodila její rodina, a v červenci už bydlela v Paříži. Marcel se předtím vůbec nezmiňoval o tom, že jeho rozlehlý byt na *Rue Amélie*, který zdědil po rodičích, má výhled na špičku Eiffelovy věže, ani že se nachází ve stejné budově jako malá umělecká galerie zvaná *La Ballerine*, jejíž úzké výkladní skříně byly zaplněné proměnlivou sbírkou půvabných obrazů a plastik s baletními motivy od místních umělců. Neřekl jí o poloslepé a zcela hluché madame Lefèvrové, která v domě poněkud neefektivně působí jako domovnice, ani o tom, jak tam o nedělních ránech jsou slyšet kostelní zvony, jejichž ozvěna zní ulicemi jako souhra neodolatelných svátečních zvuků. Právě takové detaily dávaly jejímu novému životu smysl.

Její rodiče nechtěli, aby odjela, ale Ruby byla pevně rozhodnutá. Milovala Marcela a svůj život chtěla prožít s ním. Bude to v Paříži, alespoň pro tuto chvíli, a přestože jí rodiče budou strašně chybět, toužila po dobrodružství, po něčem, co rozšíří její obzor mimo malý svět, který dosud znala.

„Starosti mi nedělá to, jak je ten tvůj svět velký,“ vysvětloval jí otec s pochmurným výrazem, když mu několik dní před svatbou sdělila své plány. „Ale Evropa je jako sud prachu, má milá. Byl jsem tam za Velké války. Je to výbušný kontinent a čeká jen na to, až někdo zapálí rozbušku. A zdá se, že zápalky má v ruce Hitler.“

Ruby zakroutila hlavou. Četla přece *The New York Times* a byla přesvědčená, že evropské politice rozumí. „Ne, otče. Němci jsou spokojení. Teď, když dostali Sudety...“

„To nebude stačit,“ přerušil ji otec.

Byla přesvědčená, že je přehnaně úzkostlivý. „Nedělej si starosti. Uvidíš, že vás brzo přijedu navštívit.“

Dlouho se na ni díval, než pokývl hlavou. „Dá-li Pánbůh.“

A nyní byla Ruby v Paříži a jako důkaz, že měla pravdu, si užívala radostí života ve městě, o němž vždycky snila. S Marcellem pili šampaňské v nejlepších kavárnách, chodili na nejvyhlášenější večírky, oblékali se podle nejnovější módy. Ve firmě založené jeho otcem měl Marcel coby obchodník s uměním lukrativní postavení, což jim umožňovalo přístup do nejvýznamnější pařížské společnosti. Ruby tu sice neuplatnila své pedagogické vzdělání, ale byla přesvědčená, že dělá něco lepšího: žije naplno. Až se jednou stane učitelkou, bude ve svém povolání lepší právě díky tomu, co nyní prožívá. Nebo možná byla předurčena pro něco jiného, něco mimořádného tady ve Francii. Budoucnost byla doširoka otevřená.

Paříž jí rozhodně nepřipadala jako město na pokraji války, jak ji varoval otec. Ale jak měsíce ubíhaly, narůstal všude kolem ní pocit, že Německo jen hraje mrtvého brouka. Ruby to čím dál víc znervózňovalo. Měl snad její otec nakonec pravdu?

„Nic se neděje,“ tvrdil Marcel pokaždé, když o tom Ruby začala hovořit. „Neměla by sis pořád dělat starosti.“ Odmítal s ní diskutovat o politice, což jí vadilo. Cožpak od začátku nevěděl, že se zajímá o dění ve světě? Jednou jí dokonce řekl, že to je jedna z věcí, které na ní miluje. Ale nyní se zdálo, že jí raději bere na velkolepé večírky a plesy, kde její úlohou bylo tiše zářit po jeho boku. A přestože si všechny ty společenské události užívala, začínala mít pocit, že pouze udržují jakousi fasádu. A občas jí připadalo, že totéž dělá i celé město.

„Myslím, že dojde k válce, ať si to připouštíme, nebo ne, Marceli,“ řekla jedné srpnové noci, když se vraceli z plesu v *Hôtel Salé* na pravém břehu. Elegantní soaré pořádala jakási americká dědička a Ruby strávila večer ve společnosti svých

krajanů, kteří se upřímně zajímali o její názory. Proto si dodala odvahu a pokračovala: „Nemůžeme už dál strkat hlavu do písku.“

„Nikdy bych tě nevystavil nebezpečí, miláčku,“ ujišťoval ji Marcel, ale nedíval se přitom na ni.

„Ty nemáš obavy? Válka by všechno změnila. Co když Hitler chce jako svůj další triumf dobýt Paříž?“

Jejich auto zajelo do *Rue de Grenelle* na dohled od siluety Eiffelovy věže. „To by byl pořádný triumf,“ bručel si pro sebe Marcel a zadíval se na věž, která tam stála jako přízrak proti obloze ozářené měsícem. „Ale to nedopustíme, drahá.“

„Kdo to nedopustí? Zdá se, že francouzská vláda se neustále podvoluje a armáda není vůbec připravená.“ Auto zahnilo do *Rue Amélie* a zastavilo.

Marcel vystoupil a podržel Ruby dveře. „Neměla bys číst tolik věcí, kterým nerozumíš. To mi nedůvěřuješ?“

Ruby stiskla rty. Chtěla mu říct, že těm věcem rozumí, že je inteligentnější, než si Marcel v poslední době zřejmě myslí. Kdy jí vlastně přestal naslouchat? Ale bylo pozdě, z šampaňského se jí točila hlava a najednou se cítila vyčerpaně. „Samozřejmě ti důvěřuju,“ řekla, když jí Marcel otevíral vysoké červené domovní dveře a vedl ji po schodech nahoru do jejich velkého bytu v prvním patře. „Ale vůbec nedůvěřuju Hitlerovi.“

„No, naštěstí nejsi provdaná za Hitlera,“ poznamenal Marcel během otevírání dveří do bytu.

Ani ne za měsíc, prvního září, přišla zpráva o tom, že Hitlerova vojska provedla invazi do Polska, a o mobilizaci francouzské armády. O dva dny později byla Francie spolu se svým spojencem Velkou Británií oficiálně ve válečném stavu s Němcem. A navzdory tomu, že v Paříži život zdánlivě pokračoval beze změn a divadla a kavárny se zaplňovaly davy lidí snaží-

cích se uniknout plíživé realitě, nebylo možné ignorovat, že za branami číhá temnota.

„Maginotova linie vydrží,“ opakovali si Pařížané znovu a znovu a z očí jim přitom číselo zoufalství. I Ruby chtěla věřit, že opevněná hranice je bezpečná. Ale představy, s nimiž sem přijela, byly mylné a nyní neměla na vybranou a musela se dívat budoucnosti vstříc, ať se jí to líbilo nebo ne.

3

Prosinec 1939

Chanuka v tom roce přišla brzo a Charlotte Dacherové to připadalo, jako by se i samotný svátek chtěl odehrát rychleji než obvykle, poháněn temným tušením neradostné budoucnosti.

Papa samozřejmě takové uvažování prohlásil za směšné. Svátek zdánlivě přicházel dřív, protože dvacátý pátý den kislevu v hebrejském kalendáři letos v křesťanském kalendáři připadal na dřívější datum než obvykle. „Chanuka se nikdy nemění,“ prohlásil rázně a Charlotte se musela bránit, aby se neušklíbla, protože *papa* odjakživa věřil, že se nikdy nic nemění. Dokonce i na neradostné zvěsti o tom, jak se s Židy zachází v Německu a Polsku, o nichž si Charlottini spolužáci šeptali ve škole, reagoval stisknutými rty a prohlásil: „Ale tohle je Francie. Jsme přece Francouzi. Na tom se nic nezmění.“

Byla to ale pravda? Charlotte většinu času o náboženství moc nepřemýšlela. V poslední době jí ale ostatní děti dávaly ošklivá jména, říkaly dokonce, že má velký nos, což bylo k smíchu, protože její nos byl přesně stejně velký jako nos Thérèse Petitové, a každý věděl, že to je nejkrásnější dívka ve škole, a k tomu katolička. Přesto, jak se zdálo, hlavně Jean-Marc Thibodaux měl pro ni stále v zásobě nějakou urážku. Nazýval ji „špinavou Židovkou“ a říkal jí, aby se

vrátila tam, odkud přišla. Když ji tak nazval poprvé, chladně se na něj podívala a odvětila, že se narodila tady v Paříži, právě tak jako on. Jeho kamarádi se tomu jen zasmáli. „Ale ne tvoji rodiče,“ poznamenal jízlivě. „Můj táta říká, že sem nepatříte.“

Tak takhle to bylo: ta slova pocházela od rodičů jejích spolužáků. Charlotte se hned cítila o něco lépe, ale zároveň i o něco hůře. Lépe proto, že se to vlastně netýkalo jí. A hůře proto, že nebylo spravedlivé, aby byla spojována s náboženstvím, které téměř nepropraktikovala. Nebylo to přece tak, že by chodila po světě a nepřetržitě myslela na tóru.

„Nevšiměj si jich,“ šeptala jí Micheline, když si všimla, že Charlotte má slzy na krajíčku. „Jsou to prostě prasata. To přece víš. Chrocht, chrocht.“ Kamarádčino chrochtání Charlotte rozesmálo; věděla, že má pravdu, ale přesto se nedokázala zbavit ostnu těch urážek.

„Proč vlastně musíme být Židé?“ zeptala se rodičů při večeři v první den Chanuky. Věděla, že je svou otázkou rozruší, ale všechno by přece bylo o tolik jednodušší, kdyby byli křesťany. Proč jen to nechtějí pochopit?

„Mlč, Charlotte,“ pokáral ji *papa*. „Nemluv o věcech, kterým nerozumíš.“

Charlotte ucítila povědomé rozhořčení, jež se jí zmocnilo pokaždé, když s ní otec jednal jako s dítětem. „Jak jim můžu rozumět, když se mnou o tom nikdy nemluvíš?“

Otec se na ni upřeně zadíval a pak jako by zjhl. „Měla by sis hrát s panenkami, a ne si dělat hlavu z politiky a náboženství.“

„Už dlouho si nehraju s panenkami. Je mi skoro jedenáct.“

„Reuvene,“ ostře se do toho vložila *maman*. „Tak si s ní přece promluv.“

Papa si pozvdechl, sundal brýle a prsty si stlačil kořen nosu. Značilo to přiznání porážky, které u něj Charlotte někdy

vidala po hádkách s *maman*. „Charlotte, být Žid je něco, nač je člověk hrdý, a ne něco, za co by se měl stydět.“

„Tak proč se mi spolužáci posmívají?“

Charlotte viděla, že se otec zarazil, ale odpověděl jí klidně. „Protože jsou to ignoranti. A zbraní ignorantů je bezcitnost.“

„Ale co když nechci být Židovka?“ trvala na svém Charlotte.

Její rodiče si vyměnili pohled plný smutku. „Má drahá,“ řekl *papa* nakonec, „tvá matka je Židovka, a tak podle naší víry jsi Židovka i ty. Je to krásná součást tebe samotné. A vždycky bude.“

Charlotte se nadechla, aby něco namítla, ale chyběla jí slova. Nechtěla doopravdy změnit to, čím byla. Jenom nesnášela, že je jiná než ostatní. Kéž by měla blondaté kudrny a rodiče, kteří zvou místního faráře na večeri, jako Thérèse Petitová.

Když pomohla s nádobím a s rodiči zažehla první svíci na menoře, vyšla na terasu jejich bytu, z níž byl výhled na špiči Eiffelovy věže. Bylo to její oblíbené místo, protože když za sebou zatáhla závěs, dávalo jí pocit soukromí. Kromě toho si ráda představovala, že špička Eiffelovky je ve skutečnosti nejvyšší věží nějakého zámku a ona je princezna, která se jednoho dne vrátí na své právoplatné místo na trůnu. Nikomu na světě by se ovšem se svým snem nesvěřila. Bylo jí jasné, jak dětin-
sky by to znělo.

„Dobrý večer.“

Charlotte sebou trhla, překvapená hlasem, který přicházel z vedlejší terasy. Vždycky tu bývala sama, tak ji nenapadlo se rozhlédnout. Zamžourala do tmy a rozeznala mladou ženu s vlnitými kaštanovými vlasy a červenými rty, která se opírala o zábradlí terasy vedlejšího bytu.

„Dobrý den?“ odpověděla Charlotte váhavě. Tu ženu už někdy dřív viděla. Byla hezká a velmi elegantní. Bylo jí ko-

lem dvaceti nebo pětadvaceti let a vždycky měla na sobě krásné přiléhavé šaty, které zdůrazňovaly její útlý pas, a na nohou měla boty na vysokých podpatcích, v jakých by ona zcela jistě zakopávala. Mluvila s akcentem, ale když se Charlotte na ni zeptala rodičů, otec jí řekl, že nezáleží na tom, odkud je, protože nyní je Francouzka stejně jako oni.

„Je krásný večer,“ řekla žena. Nedívala se na Charlotte, pohled měla upřený na Eiffelovu věž. „Je trochu chladno, samozřejmě. Ale ten čerstvý vzduch je osvěžující, nezdá se ti? Vytrhne člověka z letargie.“

Jak ta žena věděla, že se Charlotte tady venku oddává sebelítosti?

Za chvíli znovu promluvila. „Já jsem Ruby. Bydlím vedle vás. Ale to nakonec vidíš.“

„Já jsem Charlotte,“ odpověděla a cítila se najednou dospěle. „Ráda vás poznávám.“

„Taky tě ráda poznávám.“ Nastala odmlka a pak se sousedka se svým neobvyklým přízvukem nevtíravě zeptala: „Je něco, o čem by sis chtěla promluvit?“

„Prosím?“

„Nemohla jsem si nevšimnout, že tě něco trápí. Ledaže popotahuješ, protože máš rýmu. V tom případě promiň, že se ti vnuču.“

Charlotte byla ráda, že ve tmě nejsou vidět její rozpaky. „Ne. Je mi dobře. Děkuji.“

„Třeba mi můžeš s něčím pomoci ty.“

„Ale mně je teprve deset,“ vyhrkla Charlotte. „Vlastně už skoro jedenáct.“ Ještě nikdy ji žádný dospělý člověk nepožádal o pomoc.

Ruby se zasmála. „To je v pořádku. Já totiž potřebuju, abys mi poradila. Víš, jsem Američanka.“

„Američanka?“ Na okamžik to Charlotte ohromilo. Nikdy se ještě nesetkala s Američankou. Jediní imigranti, které znala, byli z východní Evropy. „Ale Amerika je tak daleko.“

„To opravdu je. Zamilovala jsem se do Francouze a přijela jsem s ním přes oceán, abych tu s ním žila. V tomhle domě už bydlí dlouho. Třeba ho znáš?“

„Samozřejmě, monsieur Benoit. Tedy, znají ho moje *maman* a můj *papa*.“

„Ach tak. Nuže Charlotte, můj problém, ze kterého jsem někdy docela smutná, je, že se lidé ke mně chovají jinak, protože jsem Američanka. Soudí mě ještě dřív, než mají možnost mě poznat.“

To bylo skoro přesně to, co se Charlotte snažila vysvětlit otci. A vida, atraktivní žena, která je jejich sousedkou, má stejný problém! „Myslím, že je to od nich dost hloupé,“ řekla pomalu.

„Jak to?“

„No,“ pokračovala Charlotte a snažila se najít správná slova pro to, co měla na mysli. „To, že jste Američanka, nemění nic na tom, čím jste uvnitř. Je to jenom jedna vaše část.“

„Hmm. To je docela dobrý argument. Ale co myslíš, že bych měla dělat s tím, jak se cítím?“

Charlotte přemýšlela. „Nemůžete vždycky změnit to, co si jiní lidé myslí. Ale můžete změnit to, jestli je posloucháte nebo ne.“

„Ach ano,“ řekla Ruby. „Víš, Charlotte, myslím, že jsem se v tobě nemýlila. Jsi opravdu chytrá holka. O tom, co jsi mi řekla, budu přemýšlet.“

„Tak dobře,“ opáčila Charlotte, najednou opět ostýchavě. Chtěla by se Ruby zeptat ještě na tolik věcí. Jaká je Amerika? Kde se naučila tak dobře mluvit francouzsky? Co si myslí o Paříži? Bojí se toho, že do Francie přijde válka, jak všichni říkají? Ale Ruby už se otáčela ke dveřím terasy a Charlotte si zklamaně uvědomila, že propásla svou příležitost.

„Děkuji, Charlotte,“ dodala Ruby. „Doufám, že si spolu zase brzy promluvíme.“ A pak byla pryč a nechala ji samotnou vyhlížet na měsícem ozářený dvůr.

Až později Charlotte došlo, že kuchyňské okno bylo pootvřené, a pokud už Ruby byla na terase, určitě slyšela celý její rozhovor s rodiči. Při pomyslení na to si nejdřív připadala trochu hloupě, ale když ten večer usínala, cítila se naopak o něco méně osamělá.

4

Leden 1940

Thomas Clarke právě dorazil na letiště v Little Rissingtonu v Cotswaldském pohoří. Byla mrazivá zima a přšelo. *Ne moc příjemné uvítání*, pomyslel si. Podmínky v Desfordu, kde absolvoval základní letecký výcvik, nebyly o moc lepší, ale Little Rissi bylo považováno za skutečnou výhru – místo, kde si vyslouží odznak pilota RAF a naučí se létat na stíhacích letounech. Z nějakého důvodu si představoval otevřenou krajinu, zelené louky a zurčící modré potůčky. Místo toho se tamější svět podobal studii ve všech myslitelných odstínech hnědé a šedé, bičovaný větrem, který měnil kapky deště v nebezpečné projektily. Než s Harrym Cormackem došli do cihlové budovy na kraji komplexu, byly jejich zbrusu nové modré uniformy Královského letectva mokré skrz naskrz.

„Kdyby mě tak teď viděla Marcie,“ zamručel Harry s pohledem na svou promáčenou uniformu, když čekali na velitele posádky. „Máš štěstí, že nemáš žádnou holku, která by tě viděla v tomhle stavu.“

„Jo, to mám kliku.“ Thomas zakoulel očima na muže, který se v Desfordu, kde spolu absolvovali drsné první týdny leteckého výcviku, stal jeho nejbližším přítelem. Zdržel se poznámky, že Harry pravděpodobně svoji milou hned tak neuvidí. Svět byl

ve válce a všichni noví rekruti byli co nejrychleji vysíláni do akce. Kromě toho to vypadalo, že Harry má každých pár týdnů novou známost. Kde na to bral čas? A jak se dokázal zabývat získáváním přízně mladých slečen, které postávaly kolem hospody, kam chodili letci, když je čeká bojové nasazení? Takové věci určitě znamenají rozptýlení, jaké si nemohou dovolit.

„Pozor!“ zavelel praporčík směrem k promáčeným letcům nováčkům. Thomas a Harry se postavili do předpisového pozoru a obrátili zrak ke dveřím.

Vešel muž s orlím nosem a na ježka ostříhanými bílými vlasy a na všechny upřel pohled tvrdý jako ocel. „Vítejte u posádky RAF Little Rissington,“ vyštěkl poté, co ho praporčík představil jako velitele. „Možná jste měli dojem, že první dny vašeho výcviku jsou snadné, ale to se teď změní. Tady se ukáže, kdo je muž a kdo je ještě kluk. Je na vás, abyste rozhodli, kým budete. Čeká vás těžké studium a neúprosný trénink. Pamatujte si: letadla jsou sakramentsky drahá. Zato vy jste snadno nahraditelní. Chovejte se podle toho.“ Bez dalšího slova odešel.

„Povzbudivý chlap,“ brblal Harry.

„Jen se nás snažil postrašit,“ poznamenal Thomas. Ale fungovalo to. Když se s Harrym o pár minut později plahočili deštěm cestou k jídelně, měl Thomas srdce v krku a začal uvažovat, nikoli poprvé, jestli sem skutečně patří.

Thomasovi přidělili palandu s Oliverem Smithem, který rovněž přišel z Desfordu, a Harry byl o čtvery dveře dál. Další ráno šli všichni vyfasovat leteckou výstroj, padáky a obrovský stoh učebnic.

„Tohle všechno máme přečíst?“ podivil se Harry a předstíral, že se pod váhou knih hroučí.

„Naše letadla jsou sakramentsky drahá, chlapci,“ odvětil s kamennou tváří Thomas. „Vy jste nahraditelní.“

Harry a Oliver se zasmáli a za chvíli už si všichni hledali skříňky v místnosti pro mužstvo v hangáru číslo 2. Když si Thomas ukládal novou helmu, kožené rukavice, leteckou kombinézu a zbrusu nové letecké boty, zmocnil se ho nával hrlosti a rozechvění. Byl připraven stát se mužem, protože nic jiného nepřicházelo v úvahu. Jeho úkolem bylo dělat vše, aby pomohl chránit Anglii.

„Proč jste se přihlásil k letectvu?“

Tu otázku položil Jonathan Wilkes, Thomasův letecký instruktor, když ve cvičném letounu Harvard vzlétli z letiště Kidlington jižně od Little Rissi. Dolnoplošný monoplán byl něco úplně jiného než Tiger Moth, na němž se učil létat v Desfordu, a Thomas byl stále ještě zmatený z množství kontrolků nutných k ovládnutí tohoto podsaditého monstra.

„Měl jsem pocit, že dělám správnou věc, instruktore,“ odpověděl Thomas a současně naváděl cvičný letoun vzhůru proti prudkému poryvu větru. Řídící páka se otřásala, ale Thomas udržel pevný stisk. „Chci být něco platný, a tak.“

„A jak?“ Wilkes se nenechal odbýt. Neznělo to útočně, spíš jen zvědavě. „Mohl jste se přihlásit k pozemnímu vojsku a už jste mohl být v akci.“

„Ale tady toho můžu udělat víc.“

„I když je to nebezpečné?“

„Nebezpečí k válce patří, nemyslíte?“

„To rozhodně,“ odvětil Wilkes a Thomas měl pocit, že právě obstál u jakési zkoušky. „Tak dobře. Já vám teď ukážu, jaký je to pocit, když u tohohle letadla vypadne motor, začneme padat a vy nás z toho musíte vyvést.“

„Dobrá, v pořádku.“ Thomas už byl na výpadky motoru zvyklý z Tiger Mothu. Tohle nemohlo být o moc jiné. „Jsem připravený, jakmile řeknete.“

Sotva to dořekl, motor Harvardu škytl a letadlo se ve vzduchu téměř zastavilo na místě. V dalším okamžiku se už přídí napřed řítily k zemi.

„Panebože!“ vykřikl Thomas, ale jeho slova zanikla v náhlém jekotu prudce klesajícího letounu, jehož křídla rozrážela vzduch.

„Šetrně na ten knipl.“ Wilkes mluvil nevzrušeně, ale jeho hlas moc nepřispěl k uklidnění Thomasova splašeného pulzu. Letoun se chvěl a kvílel, a přestože Thomas věděl, že pilotní kabina je neprodyšně uzavřená, měl pocit, jako by mu ostré závany větru strhávaly z těla leteckou kombinézu. Poslechl svůj instinkt, který mu velel zvednout přídí letadla, a prudce přitáhl řídicí páku, letadlo ovšem vzápětí ztratilo rychlost a pokračovalo v pádu.

„Moc prudce jste zvýšil přetížení křídla.“ Wilkesův tón byl jen mírně zneklidněný. „Pomalou a plynule nás z toho vyvedte. Teď hned.“

Thomas se zhluboka nadechl a pomalu přitáhl páku, až nakonec dostal přídí letadla nahoru a znovu letěli rovnoběžně se zemí. „Kristepane, instruktore! Chcete mě zabít dřív, než se k tomu dostanou Němci?“

Na rtech instruktora se objevil náznak úsměvu. „Teď vystoupáme zpátky nahoru a zopakujeme si to, protože to budete muset umět provést bez zaváhání a během jediného okamžiku. Nebe je neúprosné a vaše rychlé reakce budou znamenat rozdíl mezi životem a smrtí.“ Odmlčel se a čekal, až Thomas popadne dech. „Osud Anglie je ve vašich rukou. Musíte jednat tak, jako kdyby naše záchrana záležela jen na vás.“

5

Červen 1940

Když nadešel červen, byl již exodus v plném proudu.

Paříž celá rozkvetla a ořešáky se skvěly svěžestí a vůní. Modré, jasně zelené a sytě červené květiny přetékały z okenních truhlíků a jako příval barev zaplavily městské parky i ztichlé ulice. Ale v Ruby to vše vyvolávalo pocit, jako by se příroda městu vysmívala. Záhy bude svět, který znala, pohlcen postupující nacistickou invazí.

Ruby cítila její příchod jako bouři na obzoru, naplňující vzduch zlověstným tušením. Ač Francouzi celé měsíce zavírali oči před pravdou a nebrali na vědomí německé provokace na hranicích, nebylo možné pochybovat o jejich záměrech. Maginotovu linii Němci jednoduše obešli a Ardenským lesem se valili do nitra Francie. Budou tu každým dnem a budou se napařovat svým strnulým pochodovým krokem, nesmyslně nablýskanými uniformami a podivným nacistickým emblémem připomínajícím černý větrník zohýbaný vichřicí.

Francouzští generálové již prohlásili bitvu o Francii za ztracenou a zdecimované vojenské jednotky se daly na spěšný ústup směrem na jih. Po nocích kvílely sirény ohlašující letecké nálety.auta s tmavomodře zbarvenými reflektory se pohybovala v tajuplné tmě. Obchody byly zavřené a davy Pařížanů prchaly z města a ucpávaly silnice v krajíně poseté německými

bombami. Paříž byla opuštěná a bez obvyklého dětského smíchu, který se dřív ozýval všude ze sousedství. Jako by na město padl příkrov ticha. Dokonce i Eiffelovka, tyčící se k obloze jako dýka, se zdála být nepřírozeně vzdálená, jako by i ona zadržovala dech.

„Proboha,“ řekl Marcel Ruby, když se choulili sami ve sklepech pod jejich domem, kde se schovávali před bombami, které padaly kdesi na jihozápadě – zřejmě na továrny Renault a Citroën, hádala Ruby. Němci bombardovali Paříž, což se ještě před několika týdny zdálo být nemožné. „Měla jsi odjet... Chováš se nezodpovědně.“

S nápadnými kruhy pod očima a křečovitě staženými rameny připomínal dětskou hračku s nataženým pérem.

„Věděla jsem, do čeho jdu,“ odpověděla, ale nepodívala se mu do očí. Nebyla to tak úplně pravda: zpočátku se nechala ukolébat falešným pocitem bezpečí. Ale pak se rozhodla zůstat, protože zůstával i on. „Jsem tu s tebou.“

„Ale to je právě ten problém, že, miláčku?“ Místo aby to oslovení bylo milující, vyznělo sarkasticky, a oba to věděli. Byl v poslední době jiný, vůbec se nepodobal muži, jehož před rokem následovala přes Atlantik. Skutečnost, že ho armáda odmítla – kvůli výraznému kulhání na pravou nohu následkem dětské obrny –, nyní jako by poznamenávala každý jeho bdělý okamžik.

„Jak to?“ Snažila se zachovat klidný hlas.

„Zdá se, že věříš tomu, že jsi nezranitelná. Nežádal jsem po tobě, abys zůstala.“

„Toho jsem si vědoma.“ Naléhavě se jí pokoušel přimět k odjezdu, dokonce napsal jejím rodičům a žádal je, aby mu pomohli přesvědčit ji, aby si to rozmyslela. Ale Ruby odmítala utéct při prvním náznaku nesnázi. Nechtěla nechat Marcela, aby invazi čelil sám. Spojila svůj osud s jeho v dobrém

i zlém – a když se pokoušel poslat ji pryč, jen ji to utvrdilo v jejím odhodlání. „Pořád věřím, že nám tady prozatím nic nehrozí.“

„Ach tak, je to tak americké, chodit po světě s hlavou plnou iluzí, že?“

Ruby se odvrátila a vzápětí budovou otrásl další výbuch. Nepozorovaně to došlo tak daleko, že být Američankou bylo něco, za co by se člověk měl stydět, alespoň v Marcelových očích. Zazlival prezidentu Rooseveltovi, že se nechce účastnit války v Evropě, a jak měsíce ubíhaly a Američané se stále odmítali zapojit, Marcel jako by víc a víc činil Ruby zodpovědnou za politiku její země.

„Je mi to líto,“ omlouval se již mírnějším tónem. Položil jí ruku na rameno. „Je to jen tím, že nevím, jak bych sám sobě odpustil, kdyby se ti něco stalo.“

„Já vím.“ Ruby se trochu uvolnila a připomněla si, že je normální, že v manželství občas dojde k nedorozumění. A vůbec, jak by někdo mohl Marcelovi zazlívát, že se cítí bezmocný? „Ale jsem přesvědčená, že patříš sem, Marceli. Sem k tobě.“

Čekala, že protáhne obličej, ale místo toho se na ni jen dlouze zadíval. „Ruby, všechno jsem pokazil. Předstíral jsem, že jsem mužem, jakým jsem chtěl být, ale teď jsi poznala, jakým jsem ve skutečnosti: muž, jemuž mizerná nemoc vzala schopnost tě chránit.“

Přistoupila k němu blíž a položila mu ruku na neoholenou tvář. „Já ti rozumím, Marceli,“ řekla. „Vždycky jsem ti rozuměla. Myslíš, že francouzští vojáci, když teď ustupují z fronty, jsou na tom lépe než ty a mají situaci pod kontrolou?“

„Asi bych měl být vděčný, že se na svět pořád ještě díváš růžovými brýlemi. Možná že je užitečné nevidět až tak zřetelně hrozící bouři.“

Chtěla se ohradit, říct mu, že vidí věci stejně zřetelně, jako on, ale on si ji přitáhl k sobě a objal ji, a tak raději mlčela. Poprvé po řadě týdnů byla v jeho náručí a připadalo jí to jako návrat domů, byť se ukázalo, že to je jiný domov, než čekala.

O hodinu později, když zazněly tři tóny ohlašující konec náletu, vedla ho nahoru nazpět do jejich bytu v téměř opuštěné budově přímo do ložnice, která kdysi byla jejich útočištěm. Nyní jí připadala jako bojiště a Ruby věděla, že když chtějí přežít, musí se to změnit.

„Proč bys o mě měla stát?“ šeptal, když ho políbila. „Nejsem nic.“

„Jsi můj manžel a stojím při tobě,“ odpověděla pevně a zakryla mu ústa svými rty.

Jeho milování bylo uspěchané, téměř neurvalé. Snažila se vytrvat, dívat se mu do očí, přivést ho zpátky k sobě, ale on byl někde úplně jinde, až se na ni celý zpocený zhroutil, vyčerpaný a těžce dýchající. „Promiň,“ zašeptal do jejích řader. „Miluju tě, víš? Opravdu tě miluju.“

Ruby počkala, až Marcel začne opět pravidelně dýchat, a pak odpověděla: „Taky tě miluju.“

Ano. Zůstane. Bouře jsou tu koneckonců od toho, aby se jim čelilo.

„Madame Benoitová?“

Tichý, nesmělý hlásek vytrhl později té noci Ruby z přemítání. Nemohla spát a poté, co se hodinu převalovala v posteli, vyšla na terasu. Vzduch stále ještě čpěl spálenou gumou a roz-taveným kovem. Německé bomby našly svůj cíl. Rozhlédla se a na sousední terase rozeznala v měsíčním světle siluetu Charlotte.

„Charlotte,“ oslovila ji přátelsky, potěšená, že ji vidí. Dívka a její rodiče se při náletu neobjevili v krytu a Ruby napadlo,

že možná uprchli. Slyšela zvěsti o tom, jak stíhačky rozstřílely auta uvězněná v dopravních zácpách na venkovských silnicích, a měla děsivý pocit, že se Dacherovým něco stalo. Přestože teď Charlotte měla před sebou, nedokázala se zbavit zlé předtuchy.

„Dobrá večer, madame Benoitová,“ pozdravila ji Charlotte zdvořile.

„Prosím, říkej mi Ruby, nebo si budu připadat stará.“

„To je myslím americký zvyk,“ řekla Charlotte po delší odmlce. „Oslovovat dospělé křestním jménem.“

Ruby se ve tmě usmála. „Ano, to je možné. Nebo je to jen zvyk mezi sousedy. Časy jsou teď tak temné, že jediné, co nám pomůže, je být kamarádkami, nemyslíš?“

„No tak ... dobře.“ Charlotte váhala. „Můžu se vás na něco zeptat, madame? Ehm, Ruby?“

„Zeptej se, na co chceš.“

„Proč jste... proč jsi ještě tady?“

Ruby se musela zasmát dívčině bezprostřednosti.

„Tady ve Francii, myslím,“ vysvětlovala Charlotte poněkud rozpačitým tónem. „Protože jsi Američanka. *Maman* a *papa* říkali, že jsi měla odjet už před mnoha měsíci. Proč jsi neodjela?“

Ruby si povzdechla. „Možná proto, že jsem tvrdohlavá. Nebo možná proto, že věřím, že nikdo – ani Němci, ani nikdo jiný – by mě neměl donutit k útěku. Myslím, že to je jeden z důvodů, Charlotte. Ale dalším důvodem je, že když se jednou pro něco rozhodnu, snažím se vytrvat. Slíbila jsem Marcelovi, že budu jeho ženou, že svůj život spojím s jeho. A tak tady zůstávám.“

„Jsi loajální. A statečná.“

Ruby si vzpomněla na to, co jí říkal Marcel, a došlo jí, jak moc jí jeho slova ublížila. „Někdo by možná řekl, že jsem nezodpovědná.“

„Ale to, že zůstáváš, z tebe dělá Francouzku, ne? Všichni ti lidé, kteří by tě chtěli soudit, neměli na vybranou. Ale ty ano. A vybrala sis Paříž.“

„Vybrala jsem si Paříž,“ pomalu opakovala Ruby. „No, máš pravdu, možná jsem přece jenom Francouzka. Děkuji ti, Charlotte. Cítím se teď díky tobě o mnoho lépe.“

Charlotte brzy nato zašla do bytu, ale Ruby zůstala na terase, ponořená v myšlenkách. Když se nakonec vrátila dovnitř a opatrně za sebou zavřela dveře, Marcel seděl v kuchyni a zíral na ni ze tmy.

„Co jsi tam venku dělala?“ zeptal se jí ostrým hlasem.

„Jen jsem potřebovala jít na vzduch,“ odpověděla a najednou se cítila provinile, přestože neudělala nic špatného.

„Slyšel jsem tě mluvit.“

„Ano, s dcerkou Dacherových.“

Marcel si zapálil cigaretu a tmou na vteřinu zaplálo světlo hořící zápalky. Ruby ho pozorovala, jak vydechuje kouř, který ho téměř celého zahalil. „Myslím, že moc mluvíš.“

Ruby usedlo srdce. Před hodinou měla pocit, že se jejich vztah možná mění k lepšímu, ale teď už měl zase jednu ze svých nevyzpytatelných nálad. „Je to milé děvče, Marceli. Myslím, že se cítí velmi osaměle. Jen se jí snažím pomoci.“

„Na světě je spousta osamělých lidí.“ Dlouze potáhl z cigarety. „Víš, je to typicky americké, tahle potřeba mluvit s každým, ať je to kdokoliv. Kdybys byla pravá Francouzka, jak si pořád přeješ, věděla bys, kdy se držet stranou.“

„Marceli, kamaráde!“

Ke stolku před kavárnou Café Ciel, kde seděla Ruby s Marcelem, se přihnal jeho dávný přítel Aubert – menší, brýlatý muž kolem čtyřicítky s ustupujícími vlasy, plochým, širokým nosem a zastřeným pohledem. Bylo úterý odpoledne a lidé

předstírali, že vše je normální, jako by Paříži nehrozila okupace a život mohl dál plynout jako dřív. Němci do hlavního města ještě nedorazili, ale budou tu každým dnem. Francouzská vláda se odebrala do Vichy. Ulice byly plné raněných vojáků, kteří vyprávěli zvěsti o hrůzách na frontě.

Aubert nejdřív objal Marcela a pak se sklonil, aby mohl Ruby políbit na obě tváře. „Vypadáte nádherně, má drahá.“ Posadil se a přivolal číšníka. „Šampaňské, prosím! Šampaňské pro mé přátele!“

Marcel se tvářil pobaveně, ale Ruby jeho chování znepokojilo. Kavárna – jedna z mála v jejich obvodě, která dosud zůstala otevřená – byla téměř liduprázdná, ale několik vytrvalých zákazníků na ně neskrývaně civělo. „Co je tu k oslavování, Auberte?“ zašeptala. „Život, jak ho známe, co nevidět skončí.“

„Ale ještě neskončil, že?“ Aubert si zapálil cigaretu a dlouze potáhl. „Paříž je dosud naše. A jestli chcete něco vědět, Ruby, já připíjím na budoucnost. Už ji vidím před sebou. Však my je porazíme.“

„Vy si snad děláte legraci. Situace už ani nemůže být horší.“

Aubert se usmál. „Ale je to jen otázka času. Hunové tu možná nějakou chvíli budou, ale s pomocí Britů je vyženeme. Co říkáš, Marceli?“

Ruby pohlédla na svého manžela. Čekala, že bude sdílet její obavy, ale on se upřeně díval na Auberta a oči mu zářily. „Víte vy dva něco o invazi, co já nevím?“ zeptala se Ruby.

Přišel číšník, s bouchnutím vytáhl zátku z lahve šampaňského a nalil jim sekt do sklenic. Aubert neodpověděl, dokud si nepřitukli. „Ne, Ruby, ovšemže ne. Jenom říkám, že když budeme všichni držet spolu, je tu pořád naděje. Ale s tím si vy nemusíte dělat starosti. Takové věci je lepší přenechat mužům, nemyslíte?“